

PANUN pakinoita

**VEIKKO ANTERO KOSKEN-
NIEMI** on taas kerran päivän nimi-
syksyn kirjallisuudessa. Häneltä
on ilmestynyt, häntä on esitetty,
hänenä on väitely.

Muistatko muutama vuosi taak-
sepäin, kun kävi kova kiista leh-
distössä eräästä tuntemattomasta
»maisterista», joka jossain lehdessä
oli kirjoittanut jotain VAK:sta!
Muistelsin, että se, mitä tämä tun-
tematon kirjoitti, oli myönteistä
ja että taistelu kävi Koskenniemeä
vastaan, kuten tuohon aikaan tun-
tui kuuluvan asiaankin. Joku Mat-
tila oli kirjoittanut, mutta sattui
kai niin, että tämä Mattila oli tun-
tematon mies, noin helsinkiläisestä
näkökulmasta katsottuna. Koska
oli paljon niitä, jotka olivat vihai-
sia (ja kateellisia) Koskennieme-
lle, sai kai joku päähänsä väittää,
että koko Mattila on pelkkä veru-
ke, lavastus. Professori on itse kir-
joittanut ne Mattilan jutut ja ke-
hunut itseään. Selvä tapaus: kir-
jallinen ja kulttuurihistoriallinen
skandaali. Kätkeytyä nimimerkin
suojiin ja kehua itseään!

Mutta aina on Koskenniemellä
ollut puolustajansakin. Ryhdyttiin
etsimään nimelle henkilöä. Mikäli
taas muistan oikein, niin tämä ei
jostain syystä ollutkaan helppoa.
Eikö maisteri Mattilaa löytynyt sen
yliopiston kirjoista, nim. Turun,
jossa hänen väitettiin opiskelleen,
vai mikä siinä nyt oli, huhut vain
eivät ottaneet kuollakseen. Matti-
la ei herännyt eloon.

Mutta maisteri Mattila kirjoitte-
li tämän jälkeenkä ja lopulta kai
oli vihaisimpienkin pakko uskoa,
että sellainen Mattila on olemassa,
tutkii ja lukee ja vieläpä arvoste-
lee kirjoja, paha juttu kylläkin,
Koskenniemen omassa lehdessä,
Valvojassa, joten mene tiedä...

Jokin aika sitten sain kuulla, et-
tä kohta Turussa väitellään ja että
väittelijä on juuri maisteri Pekka
Mattila, aiheenaan Koskenniemi.
Nyt uutiset vahvistavat ennakkot-
iedon, maisteri Mattila on Kiven-
päivän aattona väitellyt Turussa
filosofian tohtoriksi väitöskirjalla
»V. A. Koskenniemi lyyrillisenä
taiteilijana». Vastaväittäjä ei kui-
tenkaan ole ollut akateemikko
Koskenniemi, vaikka hänkin luon-
nollisesti oli tilaisuudessa läsnä,
vaan runoilija-professorin viitan ja
oppituolin perijä, toinen runoilija-
professori Lauri Viljanen. Neljä
tuntia tuntuvat herrat väitelleen,
mutta Viljanen on kyllä hyväksynyt
maisteri Mattilan, joka kai
kohta saa ruveta käyttämään tohtorin-
hattua.

Sellaistakin sattuu pienen Suo-
men kirjallisuuden areenoilla!

Minusta tuntuu, että tässä sitä-
paitsi on kysymyksessä hyvin mie-
lenkiintoinen ennakkotapaus kir-
jallisuus- niinkuin muiden kult-
tuurihistoriallisten väitöskirjojen
alalla. Väittelyn kohde, tutkimuk-
sen kohde on ilmielävänä itse läsnä.
Suomen akateemisissa piireissä
on yleensä suhtauduttu hyvin en-
nakkoluuloisesti väitöskirjoihin,
aikaisemmin jopa alemmankin as-
teen, kuten kandidaattitutkinnon
»väitöksiin», pro gradu- ja lauda-
turtöihin, joissa on käsitelty elossa
olevia henkilöitä tai heidän elä-
mäntyötään. Kun nyt Koskennieme-
stä on väitelty, niin ties' vaikka
tie olisi auki. Hatunnosto Herra
Akateemikolle!

Uuden tohtorin väitöskirjan aihe
on mitä mielenkiintoisin: Kosken-
niemi lyyrillisenä taiteilijana.
Kaikki tunnemme jonkun verran
Koskenniemen runoja ja monet
tuntevat niitä paljon. Herkästi on
hänen lyyransa soinnut jo kymme-
niä vuosia, julkisuudessakin kai
jo 50 vuotta. Vanha kunnon Oul-
lumme, sen koski ja meri, jokivar-
ret ja lakeudet, koko laajan Poh-
jois-Pohjanmaan on hän laulanut
ja varmaa on, että tässä po. väi-
töskirjassakin Oulu ja sen lyyrilli-
simmät maisemat vilahtelevat. Tu-
lee olemaan hauska tutustua.

Koskenniemen lyyrillisyyttä alle-
viivasi sekin arvostelija, joka äs-
kettäin kirjoitti lausuntataiteilija
Jyrinkosken Koskenniemi-illasta
Helsingissä. Se sattui muuten jok-
seenkin yksin väitöstilaisuuden
kanssa. Jyrinkoski tuntuu pitäneen
hyvän illan, vaikka ei kaikkien
mielestä olekaan Koskenniemestä
kysymyksen ollen voinut parastaan
antaa. Lie — ja onkinhan niin —
lausujan laadun ja runoilijan laa-
dun oltava paljossa samanlaiset,
jotta oikein hyvä tulos syntyisi.

Itse on Veikko Antero esiintynyt
julkaisemalla aforismikokoelman
»Elokuisia ajatuksia». Valvojassa
olen silloin tällöin lueskellut näitä
aforismeja, joissa viisas humanisti
esittää maailmankatsomustaan,
elämäkokemustensa summaa. Elo-
kuisia ajatuksia — elokuutaan ru-
noilijamme elää, mutta ilmeisesti
intiaanikesän merkeissä.